

Οδηγός για την πρόληψη και την
αντιμετώπιση περιστατικών έμφυλης βίας
και φαλλοκρατικών πρακτικών
σε κινηματικούς χώρους

Grupo Libertario Vía Libre (Bogotá, Colombia, 2019)

Μετάφραση: Tierra y Libertad - Γη και Ελευθερία

Εισαγωγή

Ο παρών οδηγός γράφεται με βάση την εμπειρία που είχαμε γύρω από περιπτώσεις έμφυλης βίας, οι οποίες έχουν παρουσιαστεί στο εσωτερικό της οργάνωσή μας και στους κοινωνικοπολιτικούς χώρους στους οποίους συμμετέχουμε. Έχει ως σκοπό την υιοθέτηση μέτρων ώστε να προλαμβάνουμε και να δρούμε ατομικά και συλλογικά απέναντι σε εκδηλώσεις έμφυλης βίας και φαλλοκρατικές πρακτικές. Είναι ένα πρωτόκολλο που αποτελεί πλέον μέρος της πολιτικής μας για το φύλο.

Από αυτήν την άποψη, αναγνωρίζουμε ότι καμία οργάνωση δεν είναι απαλλαγμένη από το να βιώνει και να αναπαράγει καταστάσεις που είναι σηματοδεδεμένες από την έμφυλη βία και ότι είναι βασικό, να αρχίσουμε να κάνουμε συλλογικές ασκήσεις στοχασμού και δράσης, οι οποίες να παράγουν έγγραφα που να αποτυπώνουν τις συζητήσεις και τις αποφάσεις μας. Μόνο έτσι θα μπορούμε να προχωράμε και να αποκτάμε συσσωρευμένη γνώση σε σχέση με αυτά τα ζητήματα και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουμε συλλογικά εκδηλώσεις και πρακτικές φαλλοκρατικής βίας.

1.1. Είδη βίας

Οι μορφές έμφυλης βίας είναι εκείνες που αναπαράγουν βίαιες πράξεις τόσο στη δημόσια, όσο και στην ιδιωτική σφαίρα και οι οποίες βασίζονται στο φύλο ή στις σεξουαλικές προτιμήσεις του ή των προσώπων που πλήττονται. Οι μορφές βίας που ασκούνται με βάση το φύλο, διαιωνίζουν τις άνισες σχέσεις και την συνθήκη καταπίεσης στην οποία βρίσκονται τα άτομα που βιολογικά κατονομάζονται ως γυναίκες και τα άτομα που προσδιορίζονται σεξουαλικά ως ανήκοντα εκτός της κυρίαρχης νόρμας. Στη συνέχεια, παρουσιάζουμε κάποιες από τις εκδηλώσεις έμφυλης βίας:

ο Συμβολική ή άρρητη έμφυλη βία

Βία που συναντάται στην καθημερινή ζωή και, επειδή δεν εκφράζεται ρητά, περνάει απαρατήρητη. Αντανακλά και διαιωνίζει τις φαλλοκρατικές συμπεριφορές και αποτελεί τη βάση άλλων ειδών βίας. Παράδειγμα μη ρητής έμφυλης βίας είναι ο καταμερισμός εργασιών με βάση το φύλο, τα σεξιστικά αστεία, οι στάσεις που αναπαράγουν τους έμφυλους ρόλους, το να θεωρείται δεδομένη η ετεροσεξουαλικότητα για άντρες και γυναίκες, η ανοχή απέναντι σε φαλλοκρατικά σχόλια και πρακτικές, το mansplaining¹, το manspreading², κ.ά.

¹ Νεολογισμός που αποτελείται από τις λέξεις man (άντρας) και explaining (εξηγώ)

ο Αορατοποίηση

Η αγνόηση, απαξίωση, αδιαφορία ή αμέλεια προς ένα πρόσωπο, εξαιτίας του φύλο ή του σεξουαλικού του προσανατολισμού.

ο Διάκριση

Είναι όλες εκείνες οι πράξεις ή παραλείψεις οι οποίες παράγουν και αναπαράγουν ανισότητες σε διάφορες καταστάσεις και οι οποίες αναπαράγονται με σκοπό να δημιουργήσουν δυσμενή ή επιζήμια μεταχείριση ενός προσώπου, εξαιτίας του φύλου ή του σεξουαλικού του προσανατολισμού.

ο Παρενόχληση

Καταδίωξη, όχληση ή πολιορκία, φυσική ή λεκτική. Γενικά, το άτομο που παρενοχλεί, αγνοεί τα αιτήματα του άλλου προσώπου, το οποίο δεν θέλει να έχει λεκτική ή φυσική επαφή μαζί του.

και οποίος αναφέρεται στη συγκαταβατική ή πατερναλιστική συμπεριφορά ενός άντρα, όταν εξηγεί σε μια γυναίκα, κάτι το οποίο υποθέτει ότι εκείνη δεν γνωρίζει. Η έννοια περιλαμβάνει καταστάσεις στις οποίες ο άντρας ομιλητής φέρεται σα να θεωρεί ότι το άτομο που τον ακούει, έχει μειωμένη ικανότητα κατανόησης σε σχέση με τον ίδιο, γι' αυτό και πρέπει να του εξηγήσει τί εννοεί. Επίσης, αναφέρεται σε καταστάσεις, στις οποίες ένας άντρας μονοπωλεί τη συζήτηση με μοναδικό σκοπό να κάνει επίδειξη και να φανεί πιο καλλιεργημένος από τη γυναίκα που τον ακούει.

² Νεολογισμός που αποτελείται από τις λέξεις man και spreading (απλώνομαι) και αναφέρεται στην πρακτική κάποιων αντρών να κάθονται με τα πόδια ανοικτά καταλαμβάνοντας περισσότερο χώρο από όσον χρειάζονται.

ο Λεκτική βία

Χρήση λέξεων που επιδιώκουν να πληγώσουν και να επιτεθούν, με βάση τη χρήση προσβολών και προσωπικών αρνητικών χαρακτηρισμών. Επίσης, θεωρείται ως λεκτική βία, η χρήση του τόνου της φωνής για να επιβληθεί κανείς ή για να επιτεθεί ανεβάζοντας τα ντεσιμπέλ ή φωνάζοντας στη συνομιλήτριά του.

ο Οικονομική βία

Ενέργειες που επηρεάζουν την οικονομική επιβίωση και την αυτονομία ενός προσώπου, με τον οποίο διατηρεί κανείς οικογενειακό ή ερωτικό δεσμό. Συνίσταται στο να περιορίζει και να ελέγχει τα εισοδήματά του άλλου προσώπου ή να αποφεύγει τις δικές του υποχρεώσεις. Έχει ως σκοπό τη δημιουργία εξάρτησης, φόβου, ανασφάλειας και το παρεμπόδιση της αυτόνομης δράσης. Επίσης, ως οικονομική βία νοείται η άνιση πληρωμή μισθών για την ίδια εργασία, εξαιτίας του διαφορετικού φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

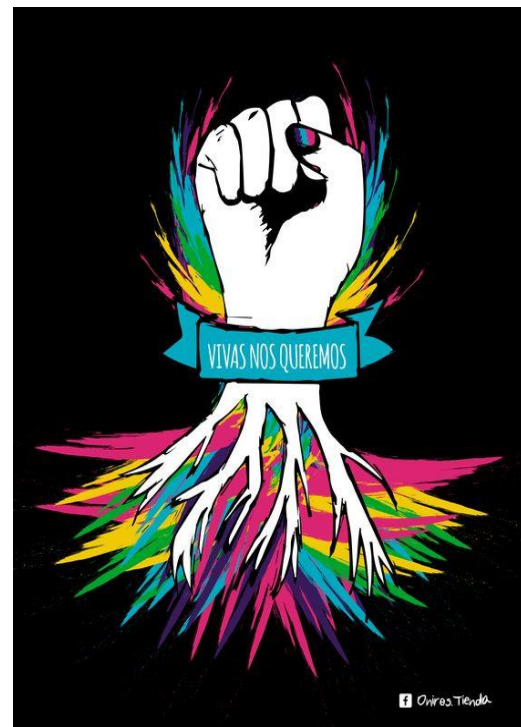
ο Ψυχολογική βία

Πράξεις ή παραλείψεις που έχουν την πρόθεση να υποβαθμίσουν ή να προκαλέσουν αισθήματα κατωτερότητας και εξάρτησης σε ένα πρόσωπο εξαιτίας του φύλου ή του σεξουαλικού του προσανατολισμού. Η ψυχολογική βία εκδηλώνεται με συστηματικές συμπεριφορές εκφοβισμού,

απαξίωσης, εκβιασμού, ταπείνωσης, προσβολών, χειραγώγησης, απειλών ή οποιασδήποτε άλλης συμπεριφοράς που συνεπάγεται βλάβη στην ψυχολογική υγεία, τον αυτοκαθορισμό ή την προσωπική ανάπτυξη.³

ο Φυσική βία

Πράξη που επηρεάζει τη σωματική ακεραιότητα ενός προσώπου και στην οποία χρησιμοποιείται η φυσική δύναμη ή κάποιου είδους όπλο ή αντικείμενο ως μέσο επίθεσης.

ο Σεξουαλική βία

Αναφέρεται στις καταστάσεις στις οποίες ένα πρόσωπο πιέζεται ή εξαναγκάζεται σε ενέργειες σεξουαλικής φύσης παρά τη θέλησή

³ Από τον Κανονισμό του Εθνικού Πανεπιστημίου Κολομβίας, απόφαση 1215 του 201.

του ή σε στέρηση της σεξουαλικής του αυτοδιάθεσης μέσω της επιβολής. Η σεξουαλική βία περιλαμβάνει σεξουαλικές πράξεις χωρίς συναίνεση, σεξουαλική κακοποίηση, εξαναγκασμό σε κύηση ή σε έκτρωση, σεξουαλική επίθεση, μεταξύ άλλων.

ο Γυναικοκτονία

Η δολοφονία μιας γυναίκας εξαιτίας της ιδιότητας ή της έμφυλης ταυτότητάς της.

ο Τρανς-γυναικοκτονία

Η δολοφονία ενός ατόμου εξαιτίας του ότι είναι τρανς.

1.2. Φαλλοκρατικές πρακτικές στους κινηματικούς χώρους

Οι φαλλοκρατικές πρακτικές διέπουν τη ζωή όλων των ατόμων, στον βαθμό που κανείς δεν είναι απαλλαγμένος από το να τις βιώνει ή να τις αναπαράγει. Είναι πολυάριθμες οι φαλλοκρατικές πρακτικές που μπορούμε να εντοπίσουμε στην καθημερινή ζωή, ωστόσο, σε αυτήν την περίπτωση θα επικεντρωθούμε σε κάποιες από αυτές που συναντώνται συχνά στους κινηματικούς χώρους, όπως:

ο Συμπεριφορά αρπακτικού στον σεξουαλικό-ερωτικό τομέα

Όταν εκλαμβάνει κανείς όλες ή τις περισσότερες συντρόφισσες ως αντικείμενα επιθυμίας και, κατ' επέκταση, ως «πιθανές κατακτήσεις». Στις περιπτώσεις

αυτές υποπίπτει στη συστηματική πρακτική του κατακτητή ή/και του αρπακτικού που αναζητά το άμεσο – συναισθηματικό και σεξουαλικό – όφελος, χωρίς να σκέφτεται τις συνέπειες και τη βλάβη που μπορεί να προκαλέσει μια τέτοια πρακτική. Γενικά, αυτή η συμπεριφορά συνοδεύεται από μια έλλειψη ηθικής της φροντίδας για το άλλο πρόσωπο.

ο Η «γραμμή κρεβάτι»

Η συστηματική πρακτική του να φέρνει κανείς συντρόφισσες στους πολιτικούς και οργανωτικούς χώρους, με βάση το φλερτ ή εκμεταλλευόμενος το ότι διατηρεί ερωτικές σχέσεις μαζί τους.

ο Καταμερισμός των πολιτικών και οργανωτικών καθηκόντων με βάση το βιολογικό, το κοινωνικό φύλο ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό

Όταν καθήκοντα που θεωρούνται ως «πολύ σημαντικά» ή κυριαρχίας στον δημόσιο χώρο, αναλαμβάνονται στην πλειονότητά τους από άντρες συντρόφους. Για παράδειγμα, το να μιλάει κανείς δημόσια, το να γράφει δημόσια κείμενα, το να αναλαμβάνει τις σχέσεις με άλλες οργανώσεις, το να αποτελεί το πρόσωπο αναφοράς της οργάνωσης, κ.ά.

Την ίδια στιγμή, όταν καθήκοντα που θεωρούνται διεκπεραιωτικά και που θεωρούνται «ήσσονος σημασίας» στο κίνημα, αναλαμβάνονται τις περισσότερες φορές από γυναίκες. Για

παράδειγμα, το να κρατάνε πρακτικά, να κάνουν διαγράμματα, να ασχολούνται με ζητήματα φροντίδας και στήριξης, το μαγείρεμα, το καθάρισμα, η τακτοποίηση και η διακόσμηση των χώρων, τα διοικητικά καθήκοντα, κλπ.

ο Ανταγωνισμός μεταξύ γυναικών και αναζήτηση της επιβράβευσης της αρσενικής ματιάς

Όταν συντρόφισσες σχετίζονται με βάση το ότι θεωρούνται ως πιθανές ανταγωνίστριες και υποπίπτουν σε πρακτικές όπως η αγνόηση ή η απερίσκεπτη αντιπαράθεση. Αυτή η πρακτική βασίζεται στην ιδέα ότι οι γυναίκες πρέπει να αναζητούν την επιδοκιμασία των αντρών συντρόφων, κάτι που μόνο λίγες τα καταφέρνουν.

ο Υπερεκτίμηση του αντρικού λόγου και υποτίμηση του γυναικείου

Το να αξιολογούνται διαφορετικά οι παρεμβάσεις των συντροφισσών ή των ατόμων με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό από τον κυρίαρχο. Με λίγα λόγια, το να υπερτιμώνται τα λεγόμενα των αντρών συντρόφων και να υποτιμώνται ή να μην λαμβάνονται υπόψη τα λεγόμενα των συντροφισσών. Παραδείγματα των παραπάνω στάσεων είναι, όταν λαμβάνεται υπόψη μόνο ό,τι λέγεται από τους συντρόφους, όταν επαναλαμβάνεται αυτό που είπε ήδη μια συντρόφισσα και/ή κάποιοι προσπαθούν να το εξηγήσουν, όταν

διακόπτουν τις συντροφισσες, μεταξύ άλλων.

ο Υποτίμηση της αυτονομίας

Το να υποθέτουμε ότι οι αποφάσεις ενός προσώπου, ερμηνεύονται αποκλειστικά από τους δεσμούς και τις σεξουαλικές-ερωτικές του σχέσεις.

1.3. Προβληματισμοί

Στη συνέχεια, παρουσιάζουμε κάποιους προβληματισμούς που έχουν προκύψει κατά την αντιμετώπιση καταστάσεων και περιστατικών έμφυλης βίας. Αυτοί μας επιτρέπουν να έχουμε μια βάση, ώστε να προχωρήσουμε στην πρόληψη των μορφών βίας (ενότητα 2) και στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων καταστάσεων (ενότητα 3).

- Δεν αρκεί να έχουμε ως αρχή την εναντίωση στην πατριαρχία και/ή τον φεμινισμό: το να ξεκινάμε από αυτήν τη θέση, θα μας βοηθήσει να αναγνωρίσουμε ότι δεν είναι αρκετό το να ενσωματώσουμε τις φεμινιστικές διεκδικήσεις και τον αντιπατριαρχικό λόγο στις πολιτικές αρχές των οργανώσεων στις οποίες ανήκουμε. Είναι όμως επιπλέον πολύ σημαντικό, το να έχουμε την διάθεση να αλλάξουμε στάσεις και να δράσουμε ατομικά και συλλογικά απέναντι στην έμφυλη καταπίεση. Συχνά συμβαίνει το αντίθετο, δηλαδή χρησιμοποιείται ο φεμινιστικός και ο αντιπατριαρχικός λόγος για προσωπικό όφελος ή για λόγους εικόνας της συλλογικότητας.

- Έμφυλη οπτική στην ανάλυση συγκεκριμένων καταστάσεων: η κατάσταση και η θέση αντρών και γυναικών είναι διαφορετική, καθώς και όσων ατόμων αυτοπροσδιορίζονται ως σεξουαλικά μη κυρίαρχα. Γι' αυτό και το να αναλύουμε μια κατάσταση με έμφυλη οπτική, περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το να στεκόμαστε για να σκεφτούμε το πώς επηρεάζουν συγκεκριμένες πράξεις τις συντροφισσες και τα υποκείμενα με διαφορετικό σεξουαλικό αυτοπροσδιορισμό, τα οποία, εξαιτίας της ιδιότητάς τους μπορεί να βιώνουν μεγαλύτερες συνέπειες, για παράδειγμα, όταν υφίστανται μια βίαιη πράξη.

- Να δουλέψουμε ενάντια στην κανονικοποίηση ορισμένων μορφών βίας: υπάρχουν μορφές βίας που ούτε καν αναγνωρίζονται ως αυτό που είναι και υπάρχουν άλλες που υποβαθμίζονται (βλ. την παράγραφο «συμβολική ή άρρητη έμφυλη βία»).

Για τον λόγο αυτό, είναι σημαντικό να δουλέψουμε συλλογικά προς την αποφυσικοποίηση αυτών των μορφών βίας. Μερικές φορές είναι «πιο εύκολο» το να πάρουμε θέση και να δράσουμε απέναντι σε περιπτώσεις φυσικής βίας, αλλά όταν πρόκειται για μια περίπτωση συμβολικής βίας, δεν είναι τόσο απλό να την εντοπίσουμε και να πάρουμε θέση. Ένα πρώτο βήμα για να προχωρήσουμε στην αποφυσικοποίηση ορισμένων μορφών βίας θα ήταν να ορίσουμε, να χαρακτηρίσουμε και να ανιχνεύσουμε βίαιες καταστάσεις ή πράξεις που μπορεί να παρουσιαστούν στις οργανώσεις μας και στην καθημερινή μας κινηματική δράση και να τις παρατηρήσουμε στους συγκεκριμένους χώρους που κινούνται άντρες, γυναίκες και ΛΟΑΤΚΙ υποκείμενα.

- Τα έμφυλα ζητήματα είναι θεμελιώδη: εάν θέλουμε να έχουμε μια έμφυλη πολιτική στις οργανώσεις μας, το να αφιερώσουμε χρόνο και να τους δώσουμε πρωταρχικό χαρακτήρα σε αυτά τα ζητήματα, είναι αποφασιστικής σημασίας. Επιπλέον, οφείλουμε να αναλάβουμε συλλογικά το χτίσιμο της πολιτικής, επειδή, εάν ενεργούμε σαν αυτό το καθήκον να ήταν αποκλειστική υπευθυνότητα των γυναικών και των ΛΟΑΤΚΙ συντροφισσών και συντρόφων, φορτώνουμε σε άλλ@ς τη δουλειά που μας αναλογεί. Οφείλουμε επίσης, να αποφεύγουμε τον στιγματισμό όσων αναλαμβάνουν

αυτήν τη δουλειά και εστιάζουν σε θέματα φύλου: συχνά π.χ. οι συντρόφισσες που ασχολούνται με αυτά τα ζητήματα αντιμετωπίζονται ως αδιάλλακτες, κακόβουλες ή διασπαστικές.

- Να ενθαρρύνουμε την αυτοκριτική, την αναγνώριση φαλλοκρατικών πρακτικών και τη θέληση για αλλαγή: είμαστε γιοι και κόρες της πατριαρχίας και ως εκ τούτου, κανείς και καμία δεν είναι απαλλαγμέν@ από φαλλοκρατικές και/ή σεξιστικές πρακτικές. Με βάση τα παραπάνω, είναι ανθρώπινο το να κάνουμε λάθος, αλλά είναι επαναστατικό το να αναγνωρίζουμε το λάθος και να προσπαθούμε ν' αλλάξουμε. Απευθύνουμε λοιπόν ένα κάλεσμα σε όλ@ς μας, να μη φοβόμαστε την αναθεώρηση των πρακτικών μας και να εξασκούμε την αυτοκριτική. Με βάση την ειλικρινή αναγνώριση του ότι έχουμε υποπέσει σε συγκεκριμένες πρακτικές, γλιτώνουμε δυσάρεστα και χρονοβόρα καθήκοντα, όπως το να ερευνάμε τις συμπεριφορές των συντροφισσών, κάτι που τις φθείρει και που αναπαράγει τη θυματοποίησή τους.

Από την άλλη, είναι κομβικής σημασίας να υπάρχει μια πραγματική θέληση για μετασχηματισμό πρακτικών και συμπεριφορών, η οποία θα είναι αλληλένδετη με την πράξη. Με λίγα λόγια, δεν προσφέρει τίποτα το να αναγνωρίζουμε τις πράξεις μας και να κάνουμε ασκήσεις αυτοκριτικής,

εάν συνεχίζουμε να επιδεικνύουμε τις ίδιες πρακτικές.

«Το προσωπικό είναι πολιτικό»: αυτό το σύνθημα του ριζοσπαστικού φεμινισμού της δεκαετίας του 1960, μας βοηθάει να εστιάσουμε το βλέμμα μας στις καθημερινές σχέσεις στο μικροεπίπεδο, στην ιδιωτική σφαίρα.

2. Πρόληψη εκδηλώσεων έμφυλης βίας σε κινηματικούς χώρους

Με τη διάθεση να καθιερώσουμε μια πολιτική φύλου που να δίνει έμφαση στην πρόληψη και όχι στην τιμωρία, παρουσιάζουμε στη συνέχεια κάποια εργαλεία και συγκεκριμένες δράσεις που βοηθούν στην πρόληψη ορισμένων καταστάσεων βίας.

ο Προσδιορισμός και ανίχνευση κινδύνων και εκδηλώσεων βίας

Είναι κομβικό να αρχίσουμε να εντοπίζουμε και να χαρακτηρίζουμε τις εκδηλώσεις βίας τις οποίες συναντάμε στους κινηματικούς χώρους. Με αυτόν τον σκοπό, προτείνουμε τις ακόλουθες στρατηγικές, που θα μας βοηθήσουν να προχωρήσουμε στον εντοπισμό και τον χαρακτηρισμό των εκδηλώσεων βίας:

α. Ειδικοί χώροι για άντρες και για γυναίκες.

β. Μικτά σεμινάρια για έμφυλα ζητήματα.

γ. Συστηματική καταγραφή των περιπτώσεων έμφυλης βίας που παρουσιάζονται στην οργάνωση και στους κινηματικούς χώρους.

δ. Επεξεργασία ειδικών οδηγιών/πρωτοκόλλων για τις διάφορες μορφές βίας.

ο Χτίσιμο χώρων ασφάλειας και εμπιστοσύνης

Είναι απαραίτητο να αναγνωρίσουμε ότι το να καταγγείλει μια γυναίκα ή να επικρίνει συγκεκριμένες κινηματικές πρακτικές, δεν είναι εύκολο. Σε πολλές περιπτώσεις η καταγγελία ή η κριτική έχει να κάνει με ζητήματα της ιδιωτικής σφαίρας και, επιπλέον, τα πρόσωπα τα οποία εγκαλούνται, είναι ακτιβιστές με τους οποίους υπάρχουν συναισθηματικοί δεσμοί και οι οποίοι θεωρούνται σύντροφοι στον αγώνα. Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν χώροι όπου οι αγωνίστριες θα αισθάνονται εμπιστοσύνη και ηρεμία την στιγμή που θα κάνουν κάποιου είδους καταγγελία ή θα εγκαλέσουν κάποιον. Το να κατασκευάσουμε ασφαλείς χώρους, σημαίνει, μεταξύ άλλων:

α. Να ανταποκρινόμαστε έγκαιρα στις καταγγελίες.

β. Να αποφεύγουμε την «αστυνόμηση του τόνου της

φωνής» και της έκφρασης συναισθημάτων της καταγγέλλουσας, καθώς και το να έχουμε παράλογες απαιτήσεις από εκείνη.⁴

γ. Να σεβόμαστε τη βούληση της καταγγέλλουσας ως προς τη διαχείριση των πληροφοριών και ως προς τους χώρους στους οποίους θέλει να κοινοποιηθεί η καταγγελία.

δ. Να αποφεύγουμε να υποβάλουμε την καταγγέλλουσα στην περιττή επανάληψη των γεγονότων.

ε. Να μην ενοχοποιούμε και να μην στιγματίζουμε την καταγγέλλουσα και, πολύ περισσότερο, να μην δικαιολογούμε τη βίαιη κατάσταση.

στ. Να εγγυηθούμε την ασφάλεια των πληροφοριών σχετικά με τα γεγονότα και να μην τις διαδίδουμε.

ζ. Να μην υποχρεώνουμε την καταγγέλλουσα να έρθει αντιμέτωπη με το πρόσωπο που καταγγέλλει.

η. Να μην υποβαθμίζουμε τα γεγονότα ούτε να υποτιμάμε τους

⁴ Όταν μια συντρόφισσα αντιδρά σε ένα περιστατικό έμφυλης βίας ή σε φαλλοκρατικές πρακτικές, συχνά η συζήτηση επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο παρουσίασε την καταγγελία ή στο πώς έδρασε απέναντι στην επίθεση. Είναι σημαντικό να μην ακυρώνουμε την καταγγελία, εξαιτίας του πώς παρουσιάζεται. Επίσης, είναι βασικό να μην ζητάμε ούτε να λέμε στις συντρόφισσες ποιος είναι ο «σωστός τρόπος» να δράσουν απέναντι σε μια παραβιαστική ή κακοποιητική συμπεριφορά: για παράδειγμα, να απαιτούμε να δράσει με διπλωματία, να μη θυμώνει, να κάνει δουλειά διαπαιδαγώγησης στην ομάδα, κλπ.

κινδύνους που αναφέρει η καταγγέλλουσα.

θ. Να μην υποθέτουμε ότι οι καταγγελίες οφείλονται σε «προσωπικές συγκρούσεις».

ι. Να γνωστοποιήσουμε τους οδηγούς και τα πρωτόκολλα δράσεις σε περιπτώσεις έμφυλης βίας σε όλα τα μέλη του κινήματος. Εάν δεν δημιουργηθούν ασφαλείς χώροι, θα αποθαρρύνονται οι συντρόφισσες από το να καταγγέλλουν και θα γίνεται ολοένα και πιο δύσκολο το να επικρίνονται φαλλοκρατικές πρακτικές. Εάν δεν δημιουργηθούν ασφαλή πλαίσια, συμβάλλουμε στην κανονικοποίηση τέτοιων συμπεριφορών στους κινηματικούς χώρους.

«Αδερφή μου, εγώ σε πιστεύω».

3. Βήματα για την αντιμετώπιση εκδηλώσεων έμφυλης βίας

Η παρακάτω προτεινόμενη διαδρομή αντιμετώπισης έχει ως στόχο να διαχειριστεί έγκαιρα ρητές καταγγελίες σε σχέση με περιπτώσεις έμφυλης βίας ή με φαλλοκρατικές πρακτικές στο εσωτερικό των συλλογικοτήτων. Οι καταγγελίες μπορούν να παρουσιαστούν ανά πάσα στιγμή, σε χώρους δημόσιους ή ιδιωτικούς, χωρίς να έχει σημασία ο χρόνος που πέρασε από τότε που παρουσιάστηκαν οι βίαιες πράξεις ή πρακτικές.

Σ' αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι, το πρόσωπο που καταγγέλλει, δεν αισθάνεται πάντα απολύτως σίγουρο για την απόφαση του να καταγγείλει και μπορεί να υπάρξει περίπτωση, να θέλει να παρουσιάσει την καταγγελία σε ένα ή σε επιλεγμένα άτομα και όχι στο σύνολο της συλλογικότητας. Σε αυτές τις περιπτώσεις είναι κομβικό, να ενεργοποιηθούν οι ασφαλείς χώροι και να γίνει μια πλαισίωση που θα επιτρέψει στην καταγγέλλουσα να αισθανθεί στήριξη. Επίσης, εάν η καταγγέλλουσα δεν εκφράσει ξεκάθαρα ότι επιθυμεί το περιστατικό να τύχει διαχείρισης από την συλλογικότητα, ΔΕΝ θα είναι δυνατό να προχωρήσουν οι

διαδικασίες, έως ότου γίνει ξεκάθαρο το αίτημα.

Σε περίπτωση που κινδυνεύει η φυσική ή/και η ψυχική ακεραιότητα της καταγγέλλουσας, μπορεί να γίνει η καταγγελία χωρίς την προηγούμενη εξουσιοδότησή της. Από τη στιγμή της καταγγελίας, ενεργοποιείται η διαδικασία αντιμετώπισης, που αποτελείται από τρία στάδια, τα οποία δε χρειάζεται απαραίτητως να ξεδιπλωθούν με γραμμικό τρόπο ούτε μέχρι τέλους. Αντιθέτως, εξαρτάται από την κάθε περίπτωση. Στη συνέχεια, παρουσιάζουμε τα προτεινόμενα στάδια:

ο Συγκρότηση επιτροπής φύλου

Μετά την πραγματοποίηση της καταγγελίας, θα διαμορφωθεί μια επιτροπή, η οποία θα έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Η σύνθεσή της θα είναι μικτή, με στόχο η πλαισίωση και η παρακολούθηση περιστατικών έμφυλης βίας να είναι ένα καθήκον που αναλογεί σε όλους και όλες και όχι μόνο στις γυναίκες ή στα ΛΟΑΤΚΙ μέλη του κινήματος.

- Η επιτροπή θα έχει ισότιμη εκπροσώπηση ως προς το φύλο ή πλειοψηφική συμμετοχή γυναικών. Αυτό προτείνεται, ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να υπερισχύει η αντρική ματιά στην ανάλυση των περιπτώσεων, αλλά και το ενδεχόμενο να ενεργοποιηθούν «συντεχνιακές λογικές» μεταξύ αντρών.

- Τα άτομα που θα αποτελούν την επιτροπή πρέπει να είναι τα λιγότερο κοντινά στα εμπλεκόμενα μέρη. Υπάρχει η δυνατότητα άσκησης βέτο στη συμμετοχή ενός ή περισσότερων ατόμων στην επιτροπή. Οποιοδήποτε άτομο στη συλλογικότητα μπορεί να θέσει ζήτημα βέτο, εκθέτοντας τα επιχειρήματά του, τα οποία πρέπει να συζητηθούν από τη συλλογικότητα.

- Για κανέναν λόγο δεν μπορεί η επιτροπή να αποτελείται από ένα μόνο άτομο. Το καθήκον της διαχείρισης είναι εξαντλητικό και πρέπει να τροφοδοτείται από διαφορετικές ματιές και εμπειρίες. Για τον λόγο αυτόν, εάν παρουσιαστεί το ενδεχόμενο, να υπάρχει μόνο ένα άτομο που να θέλει και να μπορεί να αναλάβει τις εργασίες της επιτροπής, θα υπάρχει η δυνατότητα προσφυγής στην συνδρομή συντροφισσών του ευρύτερου κινήματος, οι οποίες δεν ανήκουν στην οργάνωση και οι οποίες έχουν μια σχετική εμπειρία σε ζητήματα φύλου.

- Η επιτροπή οφείλει να διέπεται από την αρχή της εμπιστευτικότητας και, ως εκ τούτου, πρέπει να υπάρχει μυστικότητα ώστε να φροντίζουμε για την ασφάλεια των καταγγελλουσών και να διαφυλάσσουμε το δικαίωμά τους στην προσωπική ζωή.

- Η επιτροπή έχει πρακτική και διαδικαστική αλλά όχι πολιτική αυτονομία, γι' αυτό και οφείλει να

γνωστοποιεί και να συζητάει με ολόκληρη τη συλλογικότητα τις προόδους και τις προτάσεις της.

Καθήκοντα της επιτροπής:

- Να διεξάγει ή να ενεργοποιεί την ψυχοκοινωνική στήριξη του ατόμου που έχει δεχτεί επίθεση.
- Να παρουσιάζει ένα σχέδιο εργασίας με καθορισμένες ημερομηνίες και να ετοιμάζει αναφορές σχετικά με τη δουλειά της, οι οποίες θα παρουσιάζονται γραπτώς.
- Η διαχείριση της υπόθεσης πρέπει να γίνεται με βάση μια μεθοδολογική πρόταση που θα έχει συζητηθεί εξ αρχής και που θα βασίζεται στον σεβασμό των καταγγελλουσών. Σε περίπτωση που το καταγγελλόμενο άτομο είναι μέλος της οργάνωσης, θα υπάρχει επικοινωνία μαζί του και θα ενημερώνεται ότι ξεκινάει η διαδικασία διερεύνησης και, για τον λόγο αυτόν, δεν μπορεί να συμμετέχει στην οργάνωση, έως ότου η διαδικασία ολοκληρωθεί.
- Επεξεργασία τελικής αναφοράς που θα συνοψίζει τις εργασίες της επιτροπής, τις προτάσεις της, καθώς και γενικούς προβληματισμούς γύρω από την υπόθεση.

ο Πλαισίωση των καταγγελλουσών

Η πλαισίωση των συντροφισσών που δέχτηκαν επίθεση αποτελεί πρωταρχικό ζήτημα. Η προτεραιότητα θα είναι πάντα η φροντίδα της συντρόφισσας με βάση ασκήσεις ενδυνάμωσης και ανάρρωσης. Προς αυτήν την κατεύθυνση, προτείνονται οι παρακάτω κινήσεις πλαισίωσης:

- Δημιουργία, εφόσον η επιτροπή το θεωρήσει αναγκαίο, μιας ομάδας δράσης που θα αποτελείται από τη συντρόφισσα που επλήγη και από άτομα της οργάνωσης. Παράλληλα, εφόσον και η ίδια το επιθυμεί, θα γίνει η προσπάθεια να υπάρχει επικοινωνία με κοντινά πρόσωπα ή με το οικογενειακό περιβάλλον της συντρόφισσας, ώστε να υπάρξει συντονισμός της στήριξης.
- Εντοπισμός του είδους στήριξης που απαιτεί η κάθε περίπτωση και αναγνώριση από την πλευρά της επιτροπής, του τί μπορεί και τι δεν μπορεί να προσφέρει η επιτροπή ή η ομάδα. Η στήριξη μπορεί να είναι ψυχοκοινωνική, νομική ή προστασίας.
- Δημιουργία ενός προφίλ κινδύνου που θα φανερώνει τους πιθανούς κινδύνους που μπορεί να επιφέρουν οι προτεινόμενες για την περίπτωση δράσεις. Με βάση αυτό, η επιτροπή και/ή η ομάδα θα αποφασίσει εάν μπορεί να αντιμετωπίσει τους κινδύνους που συνεπάγονται οι προτεινόμενες για την περίπτωση δράσεις.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι η δουλειά των ατόμων που πλασιώνουν την καταγγέλλουσα δεν είναι ένα απλό εγχείρημα και ότι συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, συναισθηματική φθορά. Για τον λόγο αυτόν, η στήριξη είναι κάτι που πρέπει να αναλαμβάνει η ομάδα συλλογικά και, στις περιπτώσεις όπου χρειάζεται, τα καθήκοντα στήριξης να είναι κυλιόμενα.

ο Συμφωνίες και συγκεκριμένες δράσεις

Κάθε απόφαση ή πρόταση πρέπει να προκύπτει κατόπιν συνεννόησης με την καταγγέλλουσα, για να αποφευχθεί το να υποπέσουμε σε πρακτικές αγνότητας ή πατροναρίσματος. Παράλληλα, είναι επίσης κομβικό, να αναγνωρίσουμε ότι οι αποφάσεις και οι προτάσεις πρέπει να συζητιούνται, αλλά και να υπάρχει περιθώριο για διαπραγματεύσή τους με την καταγγέλλουσα. Στη συνέχεια, παρουσιάζουμε κάποια μέτρα που μπορούν να ληφθούν, με τη διευκρίνιση ότι θα εξαρτηθεί από την επιτροπή και/ή την ομάδα, το να προτείνει εξειδικευμένες δράσεις που να ανταποκρίνονται στην ιδιαιτερότητα της κάθε κατάστασης:

- Δράσεις διαπαιδαγώγησης: σκοπός είναι η δημιουργία χώρων επιμορφωτικής παρέμβασης για διάλογο και προβληματισμό σχετικά με περιστατικά βίας, καθώς και για τον μετασχηματισμό τέτοιων πρακτικών. Οι παιδαγωγικές

δράσεις θα αναπτυχθούν εφόσον ασκείται αυτοκριτική και υπάρχει αναστοχασμός από την πλευρά εκείνου ή εκείνων που υπέπεσαν σε φαλλοκρατικές πρακτικές ή εμφάνισαν βίαιες συμπεριφορές. Οι παιδαγωγικές δράσεις θα έχουν ως στόχο να αποσπάσουν δεσμεύσεις επανόρθωσης της βλάβης που προκλήθηκε, της διακοπής και της μη επανάληψης της βίαιης συμπεριφοράς. Παραδείγματα επιμορφωτικών δράσεων είναι τα εργαστήρια, η μελέτη κείμενων σε ομάδες αναστοχασμού, η συγγραφή δημόσιων κειμένων, μεταξύ άλλων.

- Δημόσιες καταγγελίες: η δημόσια καταγγελία μπορεί να πραγματοποιηθεί με σκοπό να προειδοποιήσει και να αναδείξει τις συστηματικές φαλλοκρατικές πρακτικές και/ή καταστάσεις έμφυλης βίας που παρουσιάζονται στο εσωτερικό των συλλογικοτήτων. Οι καταγγελίες οφείλουν να περιλαμβάνουν μια περιγραφή των περιστατικών, προσδιορίζοντας με σαφήνεια τα γεγονότα και το είδος των φαλλοκρατικών πρακτικών ή των εκδηλώσεων βίας. Επιπλέον, θα κατονομαστούν τα καταγγελλόμενα άτομα, όπως και οι χώροι κινηματικής τους δραστηριοποίησης.

- Νομικές καταγγελίες: εάν αφότου σκιαγραφηθεί το προφίλ κινδύνου, η απόφαση της επιτροπής είναι να καταφύγει στην αστική δικαιοσύνη, το πρώτο που πρέπει να γίνει, είναι να ζητηθεί νομική συνδρομή, για να ξεκινήσει η διαδικασία. Είναι

σημαντικό σ' αυτό το σημείο ν' αναφέρουμε, ότι έως ότου λήξει η ποινική διαδικασία, δεν θα μπορεί να πραγματοποιηθεί καμία άλλη δράση, όπως δημόσια καταγγελία ή παρέμβαση.

- Αναστολή της συμμετοχής στη συλλογικότητα: αυτό είναι ένα μέτρο που θα ληφθεί, εάν και μόνο εάν, εκείνος που άσκησε βίαιη συμπεριφορά έχει μια στάση αυτοκριτικής και αναγνώρισης των βίαιων πρακτικών και, ως εκ τούτου, πολιτική βούληση να επανορθώσει το πρόσωπο ή τα πρόσωπα που έβλαψε με τις πράξεις του. Με βάση τα παραπάνω, θα ξεκινήσει η αναστολή της συμμετοχής του, για ένα διάστημα που θα καθοριστεί από την οργάνωση και στο οποίο θα ξεκινήσει μια διαδικασία αποκατάστασης της βλάβης και μια ατομική δουλειά σε σχέση με τις βίαιες συμπεριφορές ή τις φαλλοκρατικές πρακτικές που εκδήλωσε.

Η οργάνωση οφείλει να πλαισιώσει, να παρακολουθήσει τη διαδικασία και να φτάσει σε συγκεκριμένες συμφωνίες που θα της επιτρέψουν να προσδιορίσει την πρόοδο του καταγγελλόμενου. Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι, η αναστολή της πολιτικής δράσης οφείλει να είναι μια διαδικασία που θα ξεκινήσει με βάση τη συζήτηση με όλους του χώρους στους οποίους συμμετέχει και δραστηριοποιείται ο καταγγελλόμενος.

- Οριστική αποβολή: η απόφαση να αποβληθεί ένα άτομο από την οργάνωση για συμπεριφορές που αφορούν έμφυλα ζητήματα μπορεί να ληφθεί με βάση την ανάλυση της περίπτωσης και, προς αυτήν την κατεύθυνση, να γίνει ένας απολογισμός σε σχέση με τη βλάβη που προκλήθηκε στο πρόσωπο ή στα πρόσωπα που επλήγησαν. Στην περίπτωση αυτή, η ολομέλεια της οργάνωσης θα λάβει τη σχετική απόφαση και θα γνωστοποιήσει γραπτώς τους λόγους της απομάκρυνσης. Προτείνεται το γραπτό κείμενο να κοινοποιηθεί με τη μορφή δημόσιας καταγγελίας.

- Δημόσιες παρεμβάσεις: είναι δράσεις εκφοβισμού που μπορούν να πραγματοποιηθούν ενάντια στο βίαιο ή παραβιαστικό άτομο, με στόχο να προκαλέσουν κοινωνικές κυρώσεις σχετικά με τις βίαιες συμπεριφορές ή πράξεις του.

«Σεβάσου την ύπαρξη μου ή περίμενε την αντίδρασή μου».